

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3842/2022
11.05.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Гордане Комненић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дамир Бранковић, адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктуре железнице Србије“ са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 793/22 од 07.04.2022. године, у седници већа одржаној 11.05.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 793/22 од 07.04.2022. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 793/22 од 07.04.2022. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 706/20 од 10.11.2021. године у ставу другом, трећем, четвртном, петом и шестом изреке и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 706/20 од 10.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности суда као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је примарни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име трошкова за исхрану за период од септембра 2016. године до фебруара 2017. године, појединачне месечне износе са каматом наведене у овом ставу. Ставом трећим изреке, одбијен је примарни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2016. године до фебруара 2017. године, појединачне месечне износе са каматом наведене у овом ставу. Ставом четвртим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име трошкова за исхрану за период од септембра 2016. године до фебруара 2017. године, појединачне месечне износе са каматом као у овом ставу. Ставом петим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2016.

године до фебруара 2017. године, појединачне износе са каматом наведене у овом ставу. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 793/22 од 07.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом, трећем, четвртном, петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Према оцени Врховног суда, у конкретном случају испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20) – ЗПП, ради уједначавања судске праксе у погледу права запослених код туженог на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Врховни суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен код туженог и анексом 9. уговора о раду од 01.06.2018. године, измењен је уговор о раду који је закључен између тужиоца и туженог 11.03.2004. године, тако да је предвиђено да запослени има право на зараду, зараду по основу остварених резултата рада, увећану зараду, накнаду зараде, накнаду трошкова и друга примања у складу са законом и колективним уговором, да се зарада утврђује на основу основне зараде и остварених резултата рада, као и да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и на регрес за коришћење годишњег одмора у складу са колективним уговором. Тужилац тужбом тражи да му тужени исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2016. године до фебруара 2017. године. Вештачењем је у току поступку утврђена висина тражених накнада и то у првој варијанти у складу са параметрима из КУ за ЈЖТП Београд („Службени гласник РС“, бр. 37/95, 7/00) и према другој варијанти у складу са параметрима Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 50/08 и 104/08) и утврђена разлика између исплаћених и припадајућих накнада за топли оброк и за трошкове регреса. У обрачунским листама нису посебно назначене накнаде на име топлог obroка и регреса.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, налазећи да су тужиоцу тражене накнаде исплаћене, тако што су му урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа према општем акту послодавца, у ситуацији када Уговором о раду и Колективним уговором није утврђена висина накнаде ових трошкова. Сходно наведеном, судови нису прихватили налаз вештака јер у утуженом периоду није био на снази Општи

колективни уговор нити колективни уговор правног претходника послодавца из 1995. године.

Законом о раду са изменама из 2014. године, предвиђено је да запослени имају право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. став 1. тач. 5. и 6), те да њихова висина мора бири изражена у новцу (члан 118. став 2. Закона о раду). Одредбом члана 2. Анекса Колективног уговора туженог („Службени гласник РС“, број 4/06), који се примењује од 01.01.2006. године, измењен је члан 57. Колективног уговора и предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Колективним уговором за „Железнице Србије“ АД из 2015 године, у члану 57. је утврђено да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност накнаде за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час, да вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде утврђена пре ступања на снагу Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава износи од 73,84 динара, и да се у складу са чланом 5. став 1. наведеног закона умањује за 10% и износи 66,46 динара нето. Дакле, на основу овако предвиђене вредности радног часа у интерном акту туженог, не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер наведени износи нису изражени у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима код туженог дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада које могу бити веће или мање од накнада предвиђених Општим колективним уговором. При томе, висина тражених накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, тако што трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом номиналном износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка није доставио суду одлуку о висини ових накнада, што не искључује право запослених, односно тужиоца на исплату наведених накнада. Стога се не може прихватити као правилан закључак нижестепених судова да су тужиоцу, тражени трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити је износе накнаде за регрес и исхрану у току рада номинално изразио у платним листама тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изложеног, могло би се закључити да је тужени послодавац у погледу исплате тражених трошкова, законске одредбе примењивао на штету запослених. С обзиром на то да ни Анекс Колективног уговора из 2006. године ни Колективни уговор из 2015. године не садрже конкретне одредбе о висини спорних накнада, тужилац може да тражи накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора и на тај начин, по аналогији, треба тумачити члан 118. став 2. Закона о раду, у погледу висине износа трошкова.

Имајући у виду да нижестепени судови, због погрешне примене материјалног права нису ценили правилност обрачуна и висине тражених накнада за топли оброк и регрес, што значи да је на тај начин чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП, укинуо нижестепене пресуде у побијаном делу и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић